

Terugblik op het taboedoorbrekende stripwerk van Theo van den Boogaard

'In Vlaanderen zagen ze mijn werk liever niet verschijnen'

Met *Ans en Hans* leerde hij Nederland en Vlaanderen de beginselen van seks, met *Sjef van Oekel* zette hij een striptekenaar neer. Striptekenaar Theo van den Boogaard is sinds kort echter een andere richting opgegaan: hij zingt Bob Dylan-songs, geflankeerd door eigen strips.

GEERT DE WEYER

Of de toilet dame met 5 euro akkoord gaat, vraagt Sjef van Oekel. "Da's mooi betaald", glundert ze. "Nou, dan zou ik maar eens gaan kijken", repliceert haar ongegeneerde klant, "want voor zo'n hoop had u met gemak 15 euro kunnen vragen", waarna het laatste plaatje aangeeft dat er een heuse stankgolf op haar afkomt. De immer in zwart kostuum en zwarte vlinderdas gestoken Sjef van Oekel - een Belg, overigens, uit Reet - verscheen voor het eerst op de Nederlandse televisie in 1972. Het was schrijver Wim T. Schippers die zijn vriend, de acteur Dolf Brouwers (1912-1997), voor de rol castte, hem in talloze programma's vals liet zingen en hem op overdreven wijze liet reageren met oude retoriek.

Van Oekel werd een begrip op zowel de televisie als in het theater en leidde in 1976 op aangeven van van den Boogaard (64) tot een absurde stripreeks, geschreven door Schippers. Aan geen enkel

taboe werd voorbijgegaan. Zeven succesvolle albums verschenen er uiteindelijk. Ook in Vlaanderen werd van Oekel een begrip, vooral dankzij de publicatie in Panorama/De Post, de voorloper van P-Magazine. "Maar het hele felle spul -zeg maar: al dat geneuk-zagen ze daar toch liever niet in verschijnen" grijnst de Amsterdamse auteur vandaag. "Die stripjes kozen ze nooit uit.

"Je wordt er soms wel op afgerekend, alsof ik alleen seksstrips maakte. Onlangs nog, toen bleek dat ik voor de 350ste verjaardag van het Paleis op de Dam uit enkele tekenaars verkozen werd om een stripje te maken, kreeg ik van Geert Mak, een van de juryleden, achteraf te horen dat koningin Beatrix hem had gevraagd: 'Kan u meneer van den Boogaard vragen of hij zich wat kan intomen?'"

Klare Lijn

Maar het is niet enkel het personage of de inhoud waarvoor *Sjef van Oekel* zo bewierookt werd, maar ook de Klare Lijn van Theo van den Boogaard, die zowel de virtualiteit van Franquin als de strakheid van Hergé in een eigen

● Een typische Theo van den Boogaard-plaat, met centraal, immer strak in het pak, Sjef van Oekel. © DRUGSTORE/GLENAT EDITIONS 2009

stijl gaat. "Met *Sjef van Oekel* heb ik me een nieuwe stijl aangeleerd, ik wilde weten of ik zo'n precieze stijl en techniek aankon. Ik hou enorm van Franquin, van zijn typische decors. Maar ik wilde ook uit andere vijvers kunnen vissen. Franquin-bewonderaars blijven

trouw zijn trucjes volgen, waardoor hun werk niet doorleefd is. Het is steeds weer diezelfde Franquin-plooi in de mouw, steeds weer die ene Franquin-expressie. Ik wilde daar vanaf, ik wilde ook eens een stijl zonder arceringen of schaduwen.

"Toen ik met *Sjef van Oekel* begon, dacht ik: hoe krijg ik zo veel mogelijk details in één tekening terwijl de techniek ook het verhaal dient. Kortom: ik zocht naar een manier om zowel esthetisch als inhoudelijk iets goeds af te leveren. Met tekenen verlies ik alle besef van tijd, wat ik als erg prettig

ervaar. Op die manier krijg je liefde in je werk. Kijk naar *Garfield*. Jakkes. Altijd dezelfde houdingen en expressies. Met *Sjef van Oekel* had ik al plezier wanneer ik hem op zijn typische manier liet telefoneren terwijl ik hem zijn ogen de hemel liet inkijken."

De *van Oekel*-strip ontstond vrij organisch, zegt van den Boogaard. Idem voor de gags. "Dat was een wisselwerking tussen tekenaar en scenarist. Ken je het Leidse Plein in Amsterdam? Daar kwamen in de zogenaamde Grand Cafés auteurs van allerlei slag bijeen om te schrijven. Jan Mulder kwam er, Harry Mulisch ook. Iedereen begint er zijn dag wat sufjes over een kop koffie, om dan tegen bortijd verhalen te verzinnen. Ook Wim en ik. Soms ging dat vanzelf, soms moesten we trekken en sleuren om één enkele grap te verzinnen. Ik herinner me zo een dag waarop we werkelijk niets hadden, tot Wim bij het buitengaan langs zijn neus zei: 'We doen gewoon een gag waarin Sjef niets te eten heeft, de eishampoo uit de kast haalt - toen bestond dat nog - en kwaad naar de winkel terugkeert omdat het zo vies is. Zo simpel was dat. Wim schreef perfecte dialogen. Maar omdat er nauwelijks verdere aanwijzingen kwamen, verzon ik die hele drukke wereld om hem heen."

Ondertussen is van den Boogaard een heel andere, zelfs verrassende weg ingeslagen: hij werd zanger. "Ik heb vroeger als acteur wat theater gedaan,

speelde mondharmonica en volgde vanaf 1997 zangles. Maar nu ben ik toch een stapje verder gegaan. Met Jakob Klaasse; een jeugdvriend die als professioneel muzikant nog met Doe Maar en Boudewijn de Groot optrad, treed ik nu op in het theater.

Dylan, met prentjes

In *Dylan Illustrated* zing ik Bob Dylan terwijl er synchroon met de tekst striptekeningen en illustraties - zowel realistische als karikaturale - worden getoond die de ene keer precies zijn lyrics verbeelden om er vervolgens wat van af te wijken. Ik wil zo zijn teksten toegankelijk maken voor een breed publiek. Ik zie het als een soort van totaaltheater. Of totaalbeleving."

Oog en Blik/De Bezige Bij wil het in boekvorm uitgeven en probeert al een tijdlang het management van Dylan te benaderen. Zijn illustratiewerk lijdt er wat onder, zegt van den Boogaard. "Ik heb laatst nog een plaat gemaakt voor een firma van houtovenpizzas, maar verder? In de jaren 80 was er zo veel te illustreren, man. Ik denk vaak: hopelijk heeft de jongere generatie illustratoren wel genoeg werk."

'Met tekenen verlies ik alle besef van tijd, wat ik als prettig ervaar. Zo krijg je liefde in je werk'

THEO VAN DEN BOOGAARD
STRIPTEKENAAR

In galerie Champaka (Ernest Allardstraat 27, 1000 Brussel) loopt tot 10 maart een expo over *Sjef van Oekel*. www.galeriechampaka.com.